

Institutionen för socialvetenskap

Socionomprogrammet 210 hp

Socialsekreterares syn på anknytning vid familjehem

The social secretary's view on attachment in foster homes

Anna Norberg

Examensarbete i socialt arbete, 15hp

SOC63, VT21

Kandidatexamen

Handledare: Filip Wollter

Examinator: Anna Holmqvist

Förord

Inledningsvis vill jag rikta ett stort tack till de deltagarna som har ställt upp med både sin tid och engagemang, vilket gav mig givande intervjuer och gjorde det möjligt för mig att genomföra studien.

Jag vill även tacka min handledare Filip Wollter som har hjälpt mig att höja kvaliteten på min uppsats.

Slutligen vill jag tacka min familj som har stöttat mig genom hela processen. Speciellt vill jag tacka min mor som har utmanat mitt skrivande och varit en enorm stöttning genom hela arbetet.

Anna Norberg

Juni 2021
Karlstad

Sammanfattning

Ungefär 20 000 barn är familjehemsplacerade i Sverige. Att bli placerad i ett familjehem och ryckas upp samt separeras från sin hemmiljö kan påverka ett barns anknytningsmönster. Teorin om anknytning påvisar vikten av att barn skapar sig trygga anknytningsmönster vilket leder till ökade möjligheter för fortsatt god utveckling. Den här studien har haft som syfte att få en fördjupad förståelse för hur socialsekreterare beskriver anknytning i förhållande till familjehemsplacerade barn mellan 0-3 år. Med stöd av en fenomenologisk studie har semistrukturerade intervjuer genomförts för att få en djupare förståelse av socialsekreterares syn på anknytning och hur kunskapen om den tillämpas vid familjehemsplaceringar. Studien har påvisat att olika definitioner används, olika förhållningssätt tillämpas och att anknytning som begrepp inte tydligt praktiseras vid familjehemsplaceringar. Slutsatsen med studien är att anknytningen är viktig, speciellt i förhållande till familjehemsplaceringar. Det krävs fortfarande mer forskning och kunskap inom anknytningsteorin i förhållande till familjehemsplaceringar då kunskaperna om teorin kan vara bristande.

Nyckelord: anknytning, familjehem, familjehemsplacerade barn, socialsekreterare

Abstract

Approximately 20 000 children are placed in foster homes in Sweden. Being placed in a foster home and separated from their biological family and environment can affect a child's attachment pattern. The attachment theory demonstrates the importance of secure attachment patterns in children leading to increased opportunities for a healthy development. The purpose of this study is to achieve a deeper understanding of how the social secretary views attachment in relation to children between 0-3 years old placed in foster homes. In order to achieve a deeper understanding of how the social secretary views attachment, and how this knowledge is being applied when placing a child in foster care, I have made a phenomenological study using semi-structured interview. The study has shown that the social secretary's view of attachment varies and the term attachment is not being routinely practiced when placing a child in a foster home. The conclusion of the study is that the attachment theory is important especially when placing a child in foster home.

Keywords: attachment, foster care, foster home, children placed in foster care, child-welfare officer

Innehållsförteckning

1 Inledning	7
1.1 Problemformulering	8
1.2 Syfte	9
1.3 Frågeställningar	9
1.4 Begreppsdefinition	9
2 Lagar och föreskrifter	10
2.1 Lagrum	10
2.2 BBIC	11
2.3 Barnets bästa	12
2.4 Familjehemsutredning	13
3 Tidigare forskning	14
3.1 Tillämpning i praktiken	14
3.2 Anknytning i ett familjehem	14
3.3 Ålderns betydelse	15
4 Teori	16
4.1 Anknytningsteori	16
4.2 Anknytningsmönster	16
5 Metod	18
5.1 Metod och ansats	18
5.2 Urval och deltagare	18
5.3 Datainsamling och tillvägagångssätt	19
5.4 Databearbetning och analys	20
5.5 Validitet och reliabilitet	21
5.6 Etiska övervägande	21
5.7 Metoddiskussion	22
6 Resultat	23
6.1 Begreppsbeskrivning av anknytning	23
6.2 Anknytning vid familjehemsplaceringar	24
6.2.1 Familjehemsplacering	24
6.2.2 Arbetet med anknytning i ett familjehem	25
6.2.3 Anknytning i relation till barnets ålder	26

6.3 Anknytning i uppföljningsarbetet	26
7 Analys och diskussion med slutsats	27
7.1 Socialsekreterares beskrivning om begreppet anknytning	27
7.2 Socialsekreterares tillämpning av kunskapen om anknytning	28
7.2.1 Analys om placering i ett familjehem	28
7.2.2 Analys om arbetet med anknytning i ett familjehem	29
7.3 Avslutande diskussion och slutsats	30
7.4 Förslag på fortsatt forskning	30
Referenser	31
Bilagor	34

1 Inledning

Hur resonerar socialsekreterare om anknytningens betydelse vid familjehemsplaceringar? Barn har rätt till omvårdnad gällande både fysiska och psykiska behov, trygghet samt en god fostran som primärt sker genom barnets vårdnadshavare (Föräldrabalken, FB, 6 kap. 1-2§§). Om barnets vårdnadshavare har behov av insatser för att kunna tillgodose barnets behov och uppväxt i trygga förhållanden är det socialtjänstens uppgift att ge och komplettera vårdnadshavarna med stödjande insatser (Socialtjänstlagen, SoL, 5 kap. 1§).

Socialtjänsten regleras genom SoL, (2001:453) och har det yttersta ansvaret i Sverige för att ge hjälp och stöd till de människor som är i behov av det. De insatser som gäller barn ska ta hänsyn till och utgå ifrån barnets bästa och ska i första hand bedrivas på hemmaplan med öppna insatser. När det inte är möjligt att bedriva insatser i hemmiljön, exempelvis genom att omständigheterna i familjen inte förändras kan socialtjänsten genom beslut av socialnämnden placera barnet utanför hemmet.

Barn som placeras utanför hemmet kan antingen ha heldygnsinsatser eller en öppenvårdsinsats (Socialstyrelsen, 2020c). En heldygnsinsats innebär att barnet eller ungdomen får hjälp dygnet runt genom exempelvis Statens institutionsstyrelse, SiS, Hem för vård eller boende, HVB-hem, eller familjehem (Barnombudsmannen, 2016). En öppenvårdsinsats innebär däremot att barnet eller ungdomen exempelvis har en kontaktfamilj, kontaktperson eller någon form av öppenvårdsprogram (Socialstyrelsen, 2020c).

Heldygnsplacering är det längst ingående ingripandet av sociala barnvården som samhället kan göra för att skydda ett barn eller ungdom. Antalet barn och unga som någon gång under 2019 fick en heldygnsinsats var 31 100 (Socialstyrelsen, 2020c). Den vanligaste heldygnsinsatsen var familjehem. Av de 31 100 barn och unga som fick en heldygnsplacering under året 2019 var det 20 400 (66%) som placerades i ett familjehem.

En heldygnsinsats kan ges utifrån olika lagrum, antingen utifrån frivillighet med stöd av SoL, eller med tvångslagstiftningen Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU, (1990:52). Under 2019 var de flesta, 78%, heldygnsinsatser för barn och unga beslutade utifrån SoL och 23% enligt LVU. För barn och unga som behöver vård är familjehemsvården en dominerande insats, en av anledningarna till att familjehemsvård föredras framför institutionsvård är på grund av den känslomässiga relation och anknytning som kan uppstå mellan föräldraersättaren och barnet (Lundgren & Sunesson, 2020).

Ett familjehem rekryteras och utreds av Socialtjänsten (Socialstyrelsen, 2019a). Socialtjänsten ska även erbjuda utbildningar till familjen och säkerställa att den vård som bedrivs ska ha en god kvalitet. Familjehem är inte en yrkesverksamhet utan bedrivs i enskilda hem av privata familjer som oftast blivit rekryterade av kommunen. Det är alltså kommunens, socialnämndens och socialtjänstens uppgift att se till att följa upp och ha ansvar för det familjehemsplacerade barnet. Syftet med ett familjehem är även att vården som bedrivs ska vara lik hemmiljön samt kunna erbjuda barn och unga möjlighet till trygga vuxna att knyta an till (Lundgren & Sunesson, 2020).

Familjehemsvården ska vara en möjlighet att ge barn och unga en trygg miljö att växa upp i (Lundgren & Sunesson, 2020). Trots det visade Inspektionen för vård och omsorg, IVO, (2017) i en granskning av familjehemsvården att utredningarna innan en placering brister, vilket kan leda till allvarliga konsekvenser när det gäller att tillgodose barnets behov. Främst handlar det om brister gällande

familjehemsutredningar, dåligt matchade familjehem och att det finns bristande planer samt uppföljningar för barnets vård vilket kan leda till sammanbrott som innebär att placeringen avbryts.

Den svenska utredningen om vanvård i den sociala barnvården, så kallade *Vanvårdsutredningen*, publicerade en rapport 2011 för att belysa hur individer upplevt bristande- och missförhållanden i sina familjehem (SOU 2011:61). Vidare publicerades även rapporten *Upprättelseutredningen* med syfte att kartlägga vad som skett och vilka åtgärder som finns för att förhindra att det ska hända igen gällande missförhållanden i familjehem. Den bristande vården och missförhållanden har oftast skett när familjer anförtrott sig vården och barnet eller den unga placerats mot antingen föräldrarnas eller barnets vilja i syfte att det skulle vara för barnet bästa. När vården fått motsatt effekt och visat sig vara farlig för barnets hälsa och utveckling, kan det för barn och unga samt familjen ses som ett svek från samhällets sida.

Vid brister gällande familjehemsplaceringar påverkar det barnets situation och om bristerna inte upptäckts i tid kan det leda till allvarliga konsekvenser för barnet och familjen (IVO, 2017). Barn har som tidigare nämnts rätt till omvårdnad gällande både fysiska och psykiska behov, trygghet samt en god fostran enligt både Lag om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter, (1028:1197) och FB 6 kap. 1-2§§. En stabil miljö i familjen där barnet får sina behov besvarade och som inte inkluderar konflikter eller allvarliga separationer kan underlätta för barnet att knyta an till familjehemsföräldrarna (Broberg et al., 2015)

John Bowlby, psykoanalytikern, som lade grunden för anknytningsteorin förklarade processen med det psykologiska band som sker mellan föräldern och barnet (Holt et al., 2015). Anknytningen utvecklas främst under de första två levnadsåren och är som viktigast under de första fyra åren (Broberg et al., 2015). Även om anknytning är viktigast under de fyra första åren kan det förändras under hela barnets uppväxt. Barnet kan skapa flera viktiga anknytningsrelationer men brukar primärt ha en omvårdnadsperson. Familjehemmet har därmed en stor inverkan på barnets förmåga att förändra de eventuella otrygga eller desorganiserade anknytningsmönstren. De barn som under uppväxten fått etablera en trygg anknytning till en omvårdnadsperson skapar sig möjligheten att ha en fortsatt god utveckling.

Det är anknytningspersonens uppgift att uppmärksamma barnets behov och agera utifrån de behoven för att ge barnet ett känslomässigt stöd, empati, tillgänglighet, närvaro och en kontinuerlig och förutsägbar tillvaro för barnet (Broberg et al., 2015). När barnet får sina behov uppfyllda inklusive det känslomässiga stödet och närheten skapas den trygga anknytningen. Barn som har en trygg anknytning till minst en vuxen person har visat sig få bättre förutsättningar till en fördelaktig och gynnsam utveckling. En trygg anknytning bidrar även med att barnet kan växa upp med god självkänsla, möjligheter till att utveckla trygga och betydelsefulla relationer samt att bli en trygg individ. Socialtjänsten kan erbjuda stöd till familjehemmet i form av handledning och utbildning för att skapa bättre förutsättningar att möta barnets behov.

1.1 Problemformulering

Anknytning och familjehemsplaceringar är två välbeforskade ämnen, men kopplingen mellan de två fenomenen finns det däremot inte lika mycket forskning om vilket skapar en möjlig kunskapslucka. I en aktuell studie har 70 forskare från 23 länder studerat hur anknytningsteorin används vid beslut avseende barn och vårdnadshavare (Forsslund et al., 2021). Resultatet påvisade stora brister i hur anknytningen tillämpas utifrån barnets bästa. Studien visade även vikten av att det krävs mer kunskap om anknytningsteorin och att teorin behöver synliggöras samt problematiseras. Utifrån att det verkar finnas en bristande kunskap gällande

anknytning i samband med familjehemsplaceringar blir det intressant att studera vilken förståelse socialsekreterare i Sverige har om anknytning och hur den tillämpas vid familjehemsplaceringar.

Granskningen som IVO (2017) genomförde visade på att bristande familjehemsplaceringar kan leda till allvarliga konsekvenser för barnet. Broberg et al. (2015) har även belyst vikten av trygga anknytningsmönster hos barn för att gynna barnets fortsatta goda utveckling. Om barn utsätts för någon form av misshandel eller vanvård riskerar de att skapa desorganiserade mönster som i sin tur kan påverka barnets utveckling. Allmänna barnhuset (2007) presenterade att det är flera faktorer som påverkar barns utveckling, men att anknytning kan vara en av de faktorer som har störst påverkan för barnets psykiska hälsa. En bristande anknytningsrelation kan leda till framtida psykiska skador som riskerar att förbli permanenta.

Barn har enligt Bowlby en känslig period, ett så kallat *fönster*, vilket är öppet under de första två till tre åren, under de åren lär barnen sig att skapa anknytningsrelationer (Broberg et al., 2015). Kunskap och tillämpning av anknytningsteorin blir då viktigare att använda vid familjehemsplaceringar i samband med barn i åldrarna 0-3 år. Tidigare forskning har visat att det finns brister i studier gällande barnets anknytning under de tre första åren. Jag upplever det viktigt att studera specifikt det åldersspannet på grund av att det kan vara en av de viktigaste perioderna för barnet att skapa anknytningsmönster.

Statistik från Socialstyrelsen (2020c) visade på att familjehemsplaceringar var den vanligaste heldygnsinsatsen för barn och unga under året 2019. IVO (2017) har även visat på brister vid familjehemsutredningar och belyst vilka konsekvenser det kan få för barnet. En av många faktorer som kan skapa en problematik hos placerade barn är först och främst att anknytning till den primära anknytningspersonen blir avbruten. Vid en familjehemsplacering skapas möjligheter för barn och unga att potentiellt få en ny och bättre anknytning. Det finns även en potentiell risk att placeringen istället kan leda till flera avbrutna anknytningar genom sammanbrott. Det ideala hade varit en lång, trygg, oavbruten anknytning till ursprungsföräldrarna, men när det inte går att tillgodose av diverse anledningar, vad är det då som står på spel? Flertalet avbrutna anknytningsförsök genom misslyckade placeringar, eller en trygg anknytning för barnet.

1.2 Syfte

Syftet är att få en fördjupad förståelse för hur socialsekreterare resonerar/beskriver anknytning som begrepp i förhållande till familjehemsplaceringar av barn mellan 0-3 år.

1.3 Frågeställningar

- Hur beskriver socialsekreterarna begreppet anknytning?
- Hur tillämpar socialsekreteraren kunskapen om anknytning vid arbetet med familjehemsplaceringar av barn mellan 0-3 år?

1.4 Begreppsdefinition

Anknytning, det begrepp som beskriver det känslomässiga band som uppstår mellan två människor, främst genom samspel, tillit och trygghet till varandra (Ainsworth, 1989).

Barn, person under 18 år.

Barn och unga, samlingsbegrepp för åldersgruppen 0-20 år.

Familjehem, avser det hem som har fått i uppdrag av socialnämnden att ta hand om ett barn för stadigvarande vård, fostran och omvårdnad (Socialtjänstförordningen, SoF, 3 kap. 2§).

Vårdnadshavare, är den juridiska vuxna person som ansvar över ett barns personliga förhållanden (Skatteverket, 2021).

Vårdnad, det juridiska begrepp som beskriver de juridiska handlingar som vårdnadshavare har över ett barn (Skatteverket, 2021).

2 Lagar och föreskrifter

I följande kapitel redovisas lagstiftningar som är grunden för de barn och unga som har kontakt med socialtjänsten. Vidare presenteras olika metoder och verktyg som finns inom socialtjänsten för att beakta barnets bästa utifrån barnets behov. Slutligen läggs det fram hur ett familjehem utreds, och vilka krav socialtjänsten har under tiden ett barn är placerat.

2.1 Lagrum

SoL (2001:453) trädde i kraft år 1982 och ersatte dåvarande vårdlagarna; barnavårdslagen, nykterhetslagen och socialhjälpslagen (Lundgren & Sunesson, 2020). Socialarbetarna behövde genom lagändringen byta förhållningssätt gentemot sina klienter, på grund av att lagen gick från att vara kontrollerande och överordnad till att bli serviceinriktad med fokus på den enskilda klienten. SoL är en ramlag, vilket innebär att varje kommun har möjligheter samt utrymme för att anpassa bestämmelserna i lagen utifrån de lokala behoven. Fördelen med att SoL är en ramlag är just att kommunerna, tillsammans med Socialstyrelsen samt domstolarna kan tillämpa och tolka lagen utifrån det enskilda fallet. Nackdelen med att SoL är en ramlag är den ökade risken för att göra feltolkningar som inte stämmer överens med grunden i lagen. För att undvika feltolkningar har Sveriges kommuner tagit fram lokala riktlinjer, föreskrifter och allmänna råd gällande tillämpningen av SoL. Frivillighet och varje individs självbestämmande ligger i grund för SoL, som även kom att bygga på värdeord kring demokrati, integritet, jämlikhet, solidaritet och trygghet.

LVU, (1990:52) är en kompletterande tvångslagstiftning som gör inskränkningar på individens frivillighet. LVU kan tillämpas när de frivilliga insatserna enligt SoL inte är tillräckliga eller att antingen vårdnadshavare eller barnet protesterar mot den vård och behandling som är nödvändig och erbjuds (Lundgren & Sunesson, 2020). Ett beslut gällande LVU fattas utav Förvaltningsrätten, efter att Socialnämnden har åberopat och lämnat en ansökan om LVU gällande barnet.

Det finns två grunder till att Förvaltningsrätten kan åberopa LVU, antingen genom *miljömässiga*- eller *beteendemässiga fall* (LVU, 1990:52). Barnet ska under en längre tid utsatts antingen genom sig själv eller andra för så stor fara att risken för en negativ utveckling av hälsan ska vara märkbar (Socialstyrelsen, 2020a). De miljömässiga fallen handlar om att barnets hemförhållanden inte är tillräckligt goda, exempelvis kan barnet utsättas för bristande föräldraförmåga och omsorg utav vårdnadshavaren, fysisk- eller psykisk misshandel. I beteendefallen handlar det om sociala nedbrytande beteenden som barnet kan utsätta sig för, exempelvis missbruk eller kriminalitet.

När ett barn eller ungdom vårdas enligt ett LVU-beslut ska vården fortgå så länge som socialnämnden anser det nödvändigt (Socialstyrelsen, 2020a). Det finns dock beslut när vården senast ska

upphöra och det beror på vilket beslut som ligger till grund för vården. Om vården sker genom LVU 2§ ska vården senast upphöra när den unge fyller 18 år. Trots att en individ blir myndig vid 18 års ålder och får även därmed rätt att fatta beslut gällande sitt egna liv, finns det begränsningar om ett barn eller en ungdom vårdas enligt LVU 3§, då ett omhändertagande kan göras fram till att individen är 21 år (Lundgren & Sunesson, 2020).

SoL och LVU skapar grunden och reglerar därmed den sociala barnvården i Sverige (Lundgren & Sunesson, 2020). Beslutet hur länge barn och unga ska vara placerade utanför det egna hemmet måste omprövas av socialnämnden minst var sjätte månad utifrån SoL 6 kap. 8§ och LVU 13§. Det är SoL 2001:453 6 kap, 1§ som anger de allmänna bestämmelser avseende vård utanför det egna hemmet, även familjehem:

Socialnämnden skall sörja för att den som behöver vårdas eller bo i ett annat hem än det egna tas emot i ett: 1. familjehem, 2. hem för vård eller boende [...]. Socialnämnden ansvarar för att den som genom nämndens försorg tagits emot i ett annat hem än det egna får god vård. Vården bör utformas så att den främjar den enskildes samhörighet med anhöriga och andra närstående samt hemmiljön.

I SoL 6 kap. 5§ beskrivs hur mottagandet av ett barn som ska vårdas i familjehem ska vara enligt följande: ”När ett barn placeras skall det i första hand övervägas om barnet kan tas emot av någon anhörig eller annan närstående. Vad som är bäst för barnet skall dock enligt 1 kap. 2§ alltid beaktas.” Oavsett om vården utformas enligt SoL eller LVU, behöver SoL 6 kap. 1§, 4 stycket beaktas, vilket innebär att utgångspunkten är att vården ska främja barnets relation till föräldrar och andra anhöriga.

I SoL 6 kap. 7a§ tydliggörs vad som gäller för de som har vårdnad över ett barn i familjehem: ”Socialnämnden ska i fråga om de barn som vårdas i ett familjehem, jourhem, stödboende eller hem för vård eller boende lämna dem som vårdar sådana barn råd, stöd och annan hjälp som de behöver.”

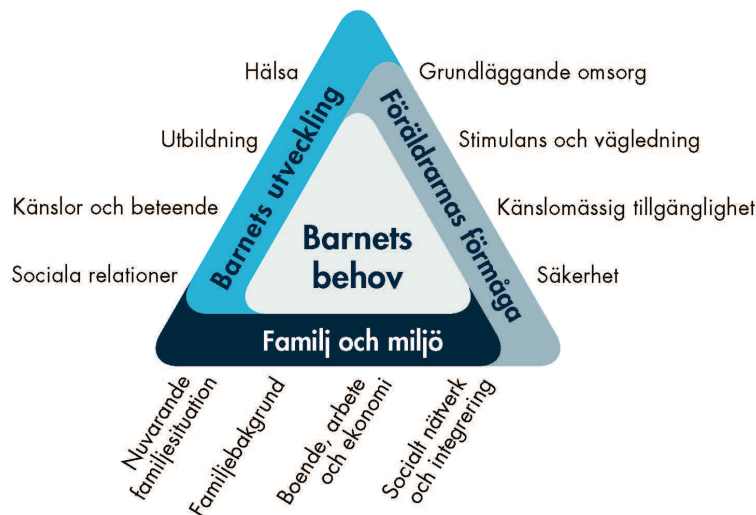
Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen svensk lag, Lag om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (1028:1197). Barnkonventionen innehåller 54 stycken artiklar som framhäver vilka rättigheter ett barn har som egen individ, varav fyra stycken som anses som de mest grundläggande och alltid ska beaktas i frågor gällande barn (UNICEF Sverige, 2018). Artikel 3 handlar om att vid alla beslut och åtgärder som tas gällande barn ska i första hand barnets bästa beaktas. Artikel 20 framhäver hur ett barn som placerats utanför sin familjemiljö ska ha rätt till skydd och stöd från staten. Ett barn som har placerats utanför sin familjemiljö har även rätt till att få kontinuerlig uppföljning samt översyn gällande de åtgärder och vård som barnet har fått enligt artikel 25 i barnkonventionen.

2.2 BBIC

Barns behov i centrum, BBIC, är ett arbetssätt och en utredningsmetod som har sin grund i Barnkonventionen och SoL (Socialstyrelsen, 2018). BBIC inkluderar dock inte alla de juridiska aspekterna i exempelvis barnkonventionen och SoL, utan har enbart skapats med syfte att ha ett nationellt arbetssätt och struktur för alla kommuner gällande den sociala barnvården. Syftet med BBIC är även att underlätta för socialtjänsten när de handlägger, genomför samt följer upp barn- och ungdomsvården för att höja kvalitén på arbetet.

BBIC som metod bygger på Bronfenbrenners utvecklingsekologiska teori (Socialstyrelsen, 2018). Bronfenbrenners (Von Tetzchner, 2016) modell utgår ifrån att barnen är i centrum och de utvecklas i samspel med andra människor och miljön utifrån fyra nivåer; mikro-, meso-, exo-, och makronivån. Med hjälp av en

BBIC-triangel (figur 1) presenteras de nio grundprinciperna tillsammans med olika nivåerna för att på ett tydligt sätt skapa en överblick och en helhetssyn på barn och unga (Socialstyrelsen, 2018). Metoden grundar sig även utifrån andra teorier, så som utvecklingspsykologi och anknytningsteori. När socialsekreterare ska göra utredningar och bedömningar är det viktigt att ha kunskap gällande de övriga teorierna som kan ligga till grund för beslut. Socialsekreterare behöver ha kunskap om anknytning genom att avvikelser i anknytningsmönstren kan påverka barnets utveckling.

Figur 1: BBIC-triangel (Socialstyrelsen, 2018)

2.3 Barnets bästa

Barnombudsmannen (2020) beskrev barnets bästa utifrån tre dimensioner, som en rättighet, princip och ett tillvägagångssätt. Med en *rättighet* menas att i alla de beslut och åtgärder som fattas utifrån ett barn måste barnets bästa beaktas, vilket även finns inkluderat i flera andra svenska lagar. SoL (2001:453) 1 kap. 2§ är en av de lagar som framhäver vikten av att beakta barns bästa och att det alltid ska beaktas i åtgärder som inkluderar ett barn. Att barnets bästa är en *princip* innebär att det är en rättslig tolkningsprincip, som gör det möjligt att på ett individuellt sätt tolka lagarna för att kunna tillgodose barnets bästa. *Tillvägagångssätt* innebär att de beslut som tas gällande barnet ska hantera och synliggöra de konsekvenser beslutet kan ge. Beslutsfattaren måste även motivera hur bedömningen gynnar barnets bästa och hur processen till beslutet varit. IVO (2017) belyste i sin granskning av socialtjänstens myndighetsutövning gällande familjehemsplaceringar vikten av att socialtjänsten ska fungera för att tillgodose barnens behov. För barn och unga kan misslyckade placeringar ge allvarliga och negativa konsekvenser, vilket kan förebyggas genom bland annat väl utförda utredningar.

Att beakta barnets bästa är komplext på grund av att det är något som måste avgöras i varje individuellt fall (Barnombudsmannen, 2020). Eftersom att SoL (2001:453) är en ramlag finns möjligheten att göra individuella anpassningar och tolkningar av lagen för att kunna ta hänsyn till barnets bästa och barnets

behov. Mattson (2006) beskrev hur det finns ett spänningsfält mellan *flexibiliteten* i att utgå ifrån barnets behov och att *rättssäkerhet* gällande besluten fattas med goda intentioner och utifrån en generaliserad rättvisa. För att öka möjligheten att ge stöd till socialsekreterare som fattar beslut i ärenden gällande familjehemsplaceringar är barnkonventionen ett stöd för att säkerställa barnets rättigheter. Alla barn har samma rättigheter gällande skydd, omvårdnad, en trygg utveckling och att få uttrycka sig.

2.4 Familjehemsutredning

Det är socialtjänstens ansvar att rekrytera och utreda familjehem inför en placering (Socialstyrelsen, 2019a). Varje kommun har möjlighet att anpassa familjehemsvården utifrån de lokala behoven i enighet med SoL som resulterar i att det finns stora skillnader mellan kommunerna. Variationerna mellan kommunerna resulterar i att det inte finns någon utarbetad metod för rekrytering och utredning av familjehem (Andersson et al., 2019). Socialstyrelsen har däremot arbetat fram föreskrifter och allmänna råd gällande innehåll och utförande av hur en familjehemsutredning ska gå till (SOSFS 2012:11). Socialstyrelsen (2019a) har också arbetat fram två stycken standardiserade bedömningsmetoder att använda sig utav vid utredningar av ett familjehem; *Bedömning vid rekrytering av familjehem*, BRA-fam, och *Familjehemsvinjetter*.

Bedömningsmetoden BRA-fam används initialt vid rekryteringar av familjehem (Socialstyrelsen, 2014b). Målgruppen som är aktuell för metoden är familjer som är intresserade av att bli familjehem och socialtjänsten kan genomföra en första gallring av ansökningarna. Syftet med metoden är att kunna identifiera de familjer som anses som lämpliga respektive olämpliga till uppdraget som familjehem. När ett ungt barn blir placerat i ett familjehem kommer barnet ofta från en bakgrund där föräldrarna har haft en bristande omsorgsförmåga. Det blir då extra viktigt att familjehemsföräldrarna har de förmågor som krävs för att kunna ge barnet en trygg och stabil grund för att knyta an till vuxna och familjehemmet. BRA-fam utgör alltså en grund för att i ett senare skede i en mer omfattande utredning kunna avgöra om familjehemsföräldrarna har de förmågor som krävs för att kunna ge barn och unga de stabila och trygga relationer som krävs.

BRA-fam är uppdelat i nio delar som totalt innehåller 59 stycken frågor. Första delen handlar om familjesammansättningen och boendeform. Andra delen handlar om personens fysiska och psykiska hälsa, tidigare missbruk, våld och kriminalitet. Den tredje delen fokuserar på de personliga anledningarna till att vilja bli familjehem, vilka regler och förhållningssätt som finns i familjen samt vilket kontaktnät personen har. Del fyra - nio handlar om personens inställning till de olika ansvarsområdena som familjehemsuppdraget innebär.

Efter att BRA-fam används i det initiala skedet av utredningen av familjehem kan Familjehemsvinjetter vara en metod för att ytterligare utreda familjehemmets förmåga att ge trygghet och omsorg till barnet eller ungdomen (Socialtjänsten, 2020b). Familjehemsvinjetter är en manualbaserad intervju som genomförs med varje person som är tänkt att bli familjehemsförälder. Manualen består utav nio stycken vinjetter, det vill säga korta beskrivningar av situationer som kan uppstå i arbetet som familjehem. Manualen inkluderar även en bedömningsguide för varje vinjett och en intervjusammanställning. Syftet med utredningen är att bedöma hur lämpliga familjen anses vara för uppdraget som familjehem och få kunskap om vilka behov den aktuella familjen kan tillgodose åt ett barn. Genom familjehemsvinjetterna kan

familjehemsutredaren få kunskap om vilket stöd den aktuella familjen kan tänkas behöva förutom socialtjänsten.

3 Tidigare forskning

I följande kapitel presenteras ett urval av tidigare forskning. Inledningsvis beskrivs vikten av att teorin tillämpas på ett korrekt sätt i praktiken. Vidare presenteras tidigare forskning gällande anknytning i familjehem för att slutligen beskriva vikten av barnets ålder i relation till anknytningsprocessen.

3.1 Tillämpning i praktiken

För att fatta beslut i ärenden inom socialtjänsten som rör barn används BBIC, vilket grundar sig på forskning och psykologiska teorier (Forsslund et al, 2021). Anknytningsteorin är en vägledning för beslutsfattande i frågor gällande familjehemsplaceringar, främst sedan Barnkonventionen blev Svensk lag 1 januari 2020 vilket medförde att barnets bästa ska stå i fokus. Om anknytningsteorin används felaktigt kan det medföra risker, exempelvis att barnet kan förlora viktiga anknytningspersoner, det är viktigt för barn att behålla en god kontakt med omvårdnadspersoner som är kända för barnet. För att kunna använda sig av anknytningsteorin och bedöma individuella anknytningsmönster ställs det höga krav på socialsekreterarna i form av utbildning och ska därför enligt Forsslund et al. (2021), aldrig vara en enskild faktor till beslutande av familjehemsplaceringar.

En anknytningsperson är viktig och strävan efter en optimal omsorg av omsorgspersonerna finns alltid, men det är viktigt att ha vetskapen om att barn har behov av en tillräckligt god omsorg för att klara sig bra, omsorgen behöver inte sträva efter att vara optimal (Forsslund et al., 2021). Tidigare forskningen återgår alltid till att det är viktigt med anknytning, att barn har behov av anknytningspersoner, dels den primära men även ett nätverk att knyta an till. Utöver vikten av anknytningspersoner finns det inte någon metod för att mäta eller specifikt avgöra hur enskilda barn knyter an till sina föräldrar.

3.2 Anknytning i ett familjehem

En av de främsta förutsättningarna för att ett barn ska ha möjlighet att knyta an är att det finns någon som svarar på barnets behov (Broberg et al., 2015). När ett barn får möjlighet att knyta an utvecklas även barnets anknytningssystem och förmågorna gällande att skapa strategier för bland annat känslomässig reglering. Barn som tidigt skapat otrygga eller desorganiserade anknytningsmönster har möjlighet att åtgärda det men det beror på barnets ålder och hur barnets kognitiva förmågor är.

Barn som är yngre än tre år reagerar starkt på separationer från sin anknytningsperson (Broberg et al., 2015). Studier som Bowlby (Broberg et al., 2015) genomförde tillsammans med makarna Robertson visade på att barn som separeras från sin primära anknytningsperson genomgår tre stycken faser; protest, förtvivlan och losskoppling. Den första fasen så kallade *protest* innebar att barnet reagerar starkt genom ilska, skrikande och gråta som en reaktion på separationen från anknytningspersonen. Övergången till nästa fas *förtvivlan* innebär att barnet ofta gick från att vara utåtagerande till inåtvänd och en saknad för anknytningspersonen infann sig. Barnet kunde även i den här fasen förlora hoppet om att anknytningspersonen kommer tillbaka. I den sista fasen *losskoppling* återförenades barnet med anknytningspersonen. Fasen lämnar dock efter sig ett trauma genom att barnet har påbörjat ett sorgearbete för att ersätta den förlorade anknytningspersonen. När barnet har återförenats med anknytningspersonen kan

det väcka svåra känslor främst för barnet gällande hur de ska hantera sina känslor. De här typerna av separationer har visat sig påverka barnets framtida förmåga att förhålla sig till känslomässiga relationer.

I avhandlingen *Fosterfamiljens inre liv* presenterade Höjer (2001) främst hur det är att vara familjehem men fokuserar på hur anknytningen ter sig i en sådan konstellation. Höjer presenterade hur dåvarande fosterhem, nuvarande familjehem är en placeringsform för barn och unga som inte kan bo hos sina biologiska föräldrar. Den långsiktiga tanken är att barnet ska flytta hem till sina biologiska föräldrar igen och det är därför viktigt att en kontakt mellan barn och biologiska föräldrar fortlöper. Trots att tanken är att barnet ska flytta hem till sina biologiska föräldrar efter avslutad vård är det enligt Höjer (2001) 10% av barnen som aldrig träffar sin biologiska mamma och 32% som aldrig träffar sin biologiska pappa. Höjer's studie visade på att det inte är många barn som har kontakt med sina biologiska föräldrar alternativt att kontakten försämras eller helt upphör under familjehemsplaceringen. Även om antalet barn som har en sporadisk kontakt med sina biologiska föräldrar är större än de som inte har någon kontakt alls, uppfylls inte syftet med att barnen ska ha en god kontakt med sina biologiska föräldrar utifrån barnets behov. Familjehemsföräldrarna blir ofta barnens primära anknytningspersoner.

3.3 Ålderns betydelse

Under det första levnadsåret skapas de förutsättningar som krävs att barnet ska knyta an till en vuxen person som senare ska kunna användas som den trygga basen (Allmänna barnhuset, 2007). Redan vid fyra månader kan barnet börja signalera vilka personer i omgivningen som hen tyr sig mest till. När barnet är mellan nio och tio månader och själv kan börjar utforska rummet och röra sig kan barnet själv anpassa avstånd till personerna i rummet. Betydelsen av anknytning är så pass viktigt att en bristande anknytning under barnets första levnadsår kan öka risken för flera psykosociala riskfaktorer. Barn som tidigt i livet utsätts för vanvård, fysisk- eller psykisk misshandel eller långa separationer kan få problem med bland annat den sociala och känslomässiga utvecklingen (Socialstyrelsen, 2014a).

Bowlby menade på att barn har ett *fönster* som under de första två till tre åren är öppet för att kunna utveckla anknytningsmönster (Broberg et al., 2015). Det kan benämnas som en *känslig* eller *kritisk* period under de första tre åren där barn har möjlighet att knyta an till en person. De barn som under den perioden fått möjlighet att utveckla en anknytningsrelation har även skapat sig strategier för att utveckla eventuella nya relationer om anknytningspersonen skulle försvinna. De barn som däremot inte har fått skapa sig en anknytningsrelation kommer senare inte heller ha möjlighet att utveckla sådana relationer.

Wennerberg (2008) presenterade hur anknytningsproblematik hos barn ökar risken för dissociation om barnet också utsätts för exempelvis fysisk- eller psykisk misshandel. För unga vuxna visade det sig vara föräldrar som under barnets första två år varit psykiskt otillgängliga och att barnet hade en desorganiserad anknytning som den viktigaste faktorn till utvecklingen av dissociation. Bowlbys studier på 1940-talet visade också hur barn som haft en bristande anknytningsrelationen utsattes för långvariga psykiska skador som även skulle kunna förbli permanenta (Allmänna barnhuset, 2007).

4 Teori

I följande kapitel presenteras anknytningsteorin. Det redogörs även för betydelsen av anknytningen främst utifrån Bowlbys perspektiv men även utifrån Ainsworths studier. Vidare presenteras de olika anknytningsmönstrena som ett barn kan utveckla.

4.1 Anknytningsteori

Anknytning, eller *attachment* vilket är det engelska begreppet, beskriver det psykologiska band som sker mellan barn och deras primära omsorgsperson (Holt et al., 2015). John Bowlby, den engelske psykoanalytikern kom att ses som grundaren till anknytningsteorin och belyste vikten av anknytningen (Howe, 2011). Bowlby presenterade hur barn kan komma att påverkas negativt av långa separationer och hur viktigt det är att det finns en god anknytning mellan den primära anknytningspersonen och barnet. Bowlby belyste även vikten för ett barn att etablera en god anknytning, för att kunna skapa en god och gynnsam utveckling. Under 1930-talet studerade Bowlby hur barn som var placerade på institution påverkades av att ha olika vårdare och aldrig fick en vuxen person att knyta an till under barndomen (Broberg et al., 2015). Även vilka effekter långa separationer har på barns psykiska hälsa kom att studeras och blev Bowlbys främsta intresse. Mary Ainsworth var en utvecklingspsykolog som tillsammans med Bowlby utformade och la grunden för anknytningsteorin.

Anknytningsteorin har sitt ursprung i evolutionsbiologin utifrån att anknytningsbeteenden som ett spädbarn uppvisar mot sin förälder är den viktigaste faktorn för spädbarnets överlevnad (Broberg et al., 2015). Ett barn knyter under sitt första levnadsår främst an till en person och för att det ska vara möjligt krävs det att en vuxen person, den så kallade primära anknytningspersonen som vanligtvis är mamman eller den föräldern som svarar på barnets behov och signaler (Hwang & Nilsson, 2011). Relationen mellan barn och en förälder är speciell och har i syfte att skapa starka band samt ömsesidighet mellan varandra.

Barnet och föräldern har däremot inte en jämställd relation till varandra (Broberg et al., 2015). Anledningen till att relationen inte är jämställd är för att det enbart är barnet som knyter an till den föräldern genom det medfödda anknytningsbehovet som har med överlevnadsinstinkten att göra. Barnet kommer genom sin överlevnadsinstinkt att försöka knyt an till den person som finns tillgänglig, oavsett vilken förmåga den person har att tillmötesgå barnets behov. Föräldern behöver däremot uppvisa en *bindning* till barnet, det vill säga ett emotionellt engagemang och en process till barnet (Havnesköld & Risholm Mothander, 2016).

White et al. (2020) problematiserade kring anknytningsteorin och dess användning i praktiken, främst utifrån att det sker en felaktig tillämpning av teorin. Teorin har varit en central del inom det sociala arbetet för att förklara bland annat personlighetsutvecklingen av individer, frågan som uppstår är om socialsekreterarna har rätt kompetens för att applicera teorin i praktiken. Även Keddell (2017) belyste riskerna med att yrkesutövarna inte har tillräckligt med kunskap om hur teorin ska användas i praktiken.

4.2 Anknytningsmönster

Det finns fyra olika anknytningsmönster som ett barn kan utveckla (Broberg et al., 2015). Beroende på vilken relation som barnet har skapat till anknytningspersonen skapar de även olika anknytningsmönster antingen en; *trygg anknytning*, *otrygg ambivalent anknytning*, *otrygg undvikande anknytning* och

desorganiserad anknytning. Det vanligaste är att barn utvecklar trygga anknytningsmönster tack vare att barnet har fått möjligheter att skapa tillit och en god relation till den primära anknytningspersonen.

Trygg anknytning är när barnet växer upp med minst en anknytningsperson som är lyhörd och ger barnet den omsorg och svarar på de behov som barnet har (Broberg et al., 2015). När barnet får sina behov uppfyllda inklusive det känslomässiga stödet och närheten skapas den trygga anknytningen som barnet kan använda sig av i utforskandet av sin omgivning. Ainsworth myntade begreppet *trygg bas*, vilket innebär att barnet kan bete sig utforskande med vetskapen om att barnet kan återvända till föräldern för att få tröst och trygghet. Vid en separation agerar barnen olika, där fokus blir hur barnet agerar när föräldern återvänder från en separation till barnet, då barn med trygg anknytning vanligen söker sig till föräldern för kroppskontakt och glädje. Majoriteten av alla barn, 60-70%, uppvisar en trygg anknytning till sin primära anknytningsperson.

Otrygg undvikande anknytning är det mönster där barnet inte uppvisar något behov av att vara nära sin förälder (Broberg et al., 2015). Tvärt emot den trygga anknytningen använder barnet inte sin förälder som sin trygga bas. Ofta framstår barnet som självständigt och vid återkomst från en separation har barnet inte något större behov av att ta kontakt med föräldern igen. Föräldern har inte bemött barnets behov vid de situationer som barnet behövt, utan istället kanske till och med avvisat barnet. Barn som blir avvisade har på sikt svårare att visa sina behov - främst på grund av rädslan om att bli avvisad igen. Broberg et al. (2015) menade att det är mellan 15-25% av barnen i västvärden som har den här typen av anknytningsmönster.

Otrygg ambivalent anknytning visas genom att barnet oftast har ett stort behov av närhet av sin förälder men samtidigt betar sig oroligt och kan sällan slappna av trots närheten från föräldern (Broberg et al., 2015). När barnet upplever en separation från föräldern kan det sällan tröstas av någon annan. Barnet uppvisar istället ett förtvivlat beteende i form av gråt, sparkande, skrikande tills att barnet blir helt utmattat. När föräldern återvänder söker barnet sig till hen för närhet, men trots det slappnar barnet inte av. De barn som har en ambivalent anknytning har mest troligt haft en förälder som oförutsägbart svarat på barnets behov. Barnet vet aldrig hur föräldern kommer att agera och det blir därmed svårt för barnet att lära sig hur olika situationer kommer utspela sig. I västvärden brukar 5-15% av barnen ha det här anknytningsmönstret.

Desorganiserad anknytning är den metod som innebär att barnet inte har kunnat skapa sig några strategier, utan måste konstant hitta nya sätt att få behoven uppfyllda (Broberg et al., 2015). Samspelet mellan barn och anknytningspersonen bygger på en rädsla, samtidigt som barnet ofta söker sig till anknytningspersonen utifrån barnets medfödda anknytningssystem. Anknytningspersonen blir både den som barnet söker sig till vid faror, men är även den person som skapar rädsla hos barnet. Majoriteten av de barn som utsätts för misshandel, vanvård eller har en förälder som har psykisk ohälsa alternativt missbruk har skapat sig ett desorganiserat anknytningsmönster. Det är omkring 10-15% av barnen i en normalgrupp som har ett desorganiserat anknytningsmönster.

De barn som har skapat sig någon form av organiserad anknytning, det vill säga trygg-, undvikande- eller ambivalent anknytning har fått tillräckligt konsekventa upplevelser i form av samspel till anknytningspersonen för att skapa strategier för att uppnå sina behov (Broberg et al., 2015). Barn med en desorganiserade anknytning har inte har möjlighet att skapa sig organiserade strategier för att hantera olika

situationer. Om barn inte får möjlighet att utveckla organiserade strategier och kognitiva mönster för att hantera olika situationer ses det som en riskfaktor för barnet.

5 Metod

I följande kapitel presenteras och motiveras den metod som används i studien. Det kommer redogöras för den vetenskapsteoretiska ansatsen, studiens urvalsprocess, tillvägagångssätt och vilken analysmetod som används. Slutligen beskrivs studiens validitet och reliabilitet samt de etiska överväganden, som gjorts.

5.1 Metod och ansats

Syftet är att få en fördjupad förståelse för hur socialsekreterare resonerar/beskriver anknytning som begrepp i förhållande till familjehemsplaceringar av barn mellan 0-3 år. I studier där syftet är att få ta del av individens egna erfarenheter är en kvalitativ metod lämplig (Bryman, 2018). Valet av metod baseras därmed på syftets utformning samt hur det lämpligast skulle kunna besvaras. Genom en kvalitativ metod kan syftet besvaras utifrån respondenternas upplevda kunskap och möjligheterna för att exemplifiera händelser.

Kvalitativ metoder kan bedrivas på olika sätt, men då jag vill studera ett fenomen, i det här fallet anknytning lämpar sig en fenomenologisk studie. Kvale och Brinkmann (2014) beskrev en fenomenologisk studie som en möjlighet att förstå och utveckla individens helhetsbild gällande olika fenomen i omvärlden. Den fenomenologiska infallsvinkeln möjliggör att undersöka individens erfarenheter, hur de upplever situationer och får därmed flera olika infallsvinklar (Denscombe, 2016). En fenomenologisk studie möjliggör även för att få en djupare förståelse och beskrivning av det specifika fenomenet (Creswell, 2013). För att få en förståelse för fenomenet genomförs vanligen intervjuer som har förstahandskunskap om ämnet. Fördelar med den här infallsvinkeln är att undersökningarna baseras på respondenternas egna erfarenheter och att det finns utrymme för att få en djupare förståelse till fenomenet som undersöks (Denscombe, 2016). Det fokuseras även på hur människan genom sina upplevda känslor och erfarenheter kan analysera specifika fall (Braun & Clarke, 2013). För att få en djupare förståelse för anknytning i den här studien valde jag att intervjua personer som var yrkesverksamma inom det aktuella området samt ha i åtanke att komma på djupet kring fenomenet anknytning.

Forskningsansatsen som var bäst lämpad för studien var en abduktiv ansats. Vid ett abduktiv förhållningssätt utgår forskningen ifrån verkligheten om ett fenomen och formulerar en frågeställning som prövas, vilket kan leda till ytterligare teorier som prövas och utvecklas (Patel & Davidson, 2011). Verkligheten och vetenskapen blir alltså beroende av varandra för att få ett resultat av verkligheten. I det här fall har jag utgått ifrån min förförståelse, stärkt det med teorier om anknytning, lagtexter och utredningsmetoder för att skapa en grundläggande förståelse i de ämnen som intervjuerna kom att handla om.

5.2 Urval och deltagare

Sex stycken semistrukturerade intervjuer utfördes i studien och inklusionskriterier var socialsekreterare som arbetar med familjehemsplaceringar. Respondenterna var alla socialsekreterare med genomförd socionomutbildning och varit yrkesverksamma inom fältet mellan 1 till 25 år. I studien användes ett målinriktat urval som enligt Bryman (2018) är en urvalsform där forskaren väljer respondenter med forskningsfrågan i åtanke. Det målinriktade urvalet resulterade i tre stycken intervjuer. Förhoppningen är att

respondenterna i urvalet ska kunna besvara och tillföra relevant information utifrån forskningsfrågorna. En viktig aspekt att ha med sig är att deltagarna i studien kanske är de som har ett intresse för anknytning och arbetar med det eller själva anser sig ha en bred kunskap om ämnet, de som däremot jobbar med det men inte har ett intresse för ämnet kanske valde att tacka nej.

Efter den första intervjun erbjöd sig en av respondenterna att dela informationen om studien vidare, vilket resulterade i ytterligare tre stycken intervjuer. Studiens urval blev därmed inte enbart ett målinriktat urval, utan även en form av bekvämlighetsurval i form av snöbollsurval. Bryman (2018) beskrev snöbollsurval som en urvalsprocess där forskaren först har kontakt med ett antal relevanta för studien som i sin tur sedan rekommenderar nya personer.

För att finna deltagare användes olika metoder. Ett informationsutskick skickades ut via e-post till åtta stycken enhetschefer på familjeenheter i södra Sverige och Mellansverige. Tillsammans med informationsutskicket inkluderades även informationsbrevet (se bilaga 1) vilket gav ytterligare information om studien, premisser för respondenterna och en kortare beskrivning gällande Vetenskapsrådets CODEX om de forskningsetiska principerna, (för utförlig information om de etiska principerna se avsnitt 5.6). Svaren från enhetscheferna beskrev att de ställt frågan till deras arbetsgrupper och vidarebefordrat informationsutskicket till personalen. De personer som fann studien intressant uppmanades att kontakta forskaren via telefon eller e-post. Alla respondenter återkom till forskaren genom e-post och intervjuerna kunde bokades in. En viktig punkt att ha i åtanke är hur valet av respondenter kan ha påverkats av att enhetscheferna vet om att de har personal som eventuellt deltar i studien. Fördelen med att enhetscheferna har tagit del av den kunskapen är att de kan uppmuntra sina medarbetare att delta, speciellt om de själva tycker studien verkar intressant. Nackdelen däremot är vilken inverkan enhetscheferna kan ha på medarbetarna eller att respondenterna är medvetna om att cheferna vet om att de deltar vilket skulle kunna påverka respondenternas svar. Informationsutskicket publicerades även i kortare format i relevanta grupper inriktade för bland annat socionomer på Facebook och LinkedIn.

5.3 Datainsamling och tillvägagångssätt

För datainsamlingen genomfördes kvalitativa intervjuer, vilket Bryman (2018) menade på används i syfte att få utförliga svar avseende kunskap ur respondentens perspektiv. Intervjuer är en av de vanligaste formerna för datainsamling inom den kvalitativa forskningen, på grund av den flexibilitet som intervjun medför vilket kan inkludera respondentens utförliga och detaljerade svar. Genom att använda sig av kvalitativa intervjuer är det möjligt för respondenten att delvis själv styra samtalet för att återge de upplevelser som respondenten uppfattar som viktigt i sammanhanget.

För den här studien användes semistrukturerade intervjuer med hjälp av en intervjuguide. Enligt Bryman (2018) utgår den semistrukturerade intervjun ifrån en intervjuguide med förberedda teman och frågor som under intervjun ska beröras. Intervjuguiden användes sedan under intervjuerna som en minneslista för intervjupersonen, för att säkerställa att alla frågor berördes under intervjuns gång. Intervjun blir tack vare de övergripande teman och frågorna flexibel och ger en ökad möjlighet för både respondenten och intervjupersonen att anpassa ordningen, tiden och ställa övriga frågor under intervjuns gång. Utifrån Brymans beskrivning av metoden utformades en intervjuguide (se bilaga 2). Intervjuguiden innehöll två övergripande teman; *placering och uppföljning* med fyra kärnfrågor och *anknytning* med åtta kärnfrågor med

syfte att täcka in det relevanta informationsområdet. Intervjuguiden inkluderade även bakgrundsfrågor med fokus på respondentens tidigare utbildning och arbetslivserfarenheter. Den avsatta tiden för varje intervju var mellan 40-60 minuter.

Kvale och Brinkmann (2014) belyste vikten av att reflektera datainsamlingens påverkan av kontexten i samband med intervjuerna. På grund av den rådande situationen och restriktionerna gällande COVID-19 genomfördes intervjuerna digitalt. Respondenterna fick möjlighet att välja det alternativ som var mest lämpligt, även dag och tid för genomförandet av intervjun anpassades efter respondentens önskemål. Alla respondenter valde att genomföra intervjun digitalt med både ljud och video. En stor fördel med att intervjuerna genomfördes digitalt var att respondenterna kunde på det sättet befinna sig med en geografisk spridning i Sverige. Ytterligare en fördel med att intervjuerna genomfördes digitalt var att respondenten på det viset kunde vara i en miljö som hen var trygg och bekväm med, exempelvis på arbetsplatsen eller hemma.

Bryman (2018) beskrev nackdelar med att genomföra telefonintervjuer på grund av att det inte går att se kroppsspråket på respondenten. Vid en digital intervju finns möjligheten att se mimiken och ansiktsreaktioner men det utesluter fortfarande helhetsbilden av individens kroppsspråk. Att inte se individens kroppsspråk kan utesluta viktiga reaktioner som respondenten upplever under intervjuens gång. Ytterligare en aspekt med att genomföra intervjuerna digitalt är att respondenternas vana av att använda digitala hjälpmedel. De kanske inte är bekväma med det digitala arbetssättet vilket skulle kunna påverka deras medverkan.

Intervjuerna video- och ljudinspelades vilket godkändes av respondenterna innan intervjun påbörjades. För att minska riskerna av att värdefull information skulle försvinna i samband med inspelning av de digitala intervjuerna spelades samtalet in på två olika enheter. Respondenterna ombads även i början av intervjun att tala tydligt och nära mikrofonen. Bryman (2018) menade på att en ljudinspelning av intervjuerna hjälper till att uppfatta *vad* respondenterna svarar. Jag kunde efter intervjun lyssna på det inspelade materialet flera gånger för att analysera vad de sagt. Eftersom att samtalet skedde digitalt spelades även videon in, vilket underlättade att jag delvis kunde se *hur* respondenterna pratade och hur deras kroppsspråk var.

5.4 Databearbetning och analys

Efter varje intervju transkriberades det inspelade materialet, så nära in på intervjun som det var möjligt. Enligt Bryman (2018) är det viktigt att genomföra transkriberingen av materialet i sådan nära anslutning till intervjun som möjligt för att behålla det centrala delarna av intervjun. Transkriberingen är en tidskrävande process, men att genomföra det så tidigt som möjligt efter intervjuerna skapar en kontinuerlig process genom hela arbetet med intervjuerna. Fördelen med att kontinuerligt arbeta med att transkribera och analysera datan är att det bidrar till en ökad teoretisk förståelse.

Analysmetoden som användes var en tematisk analys. Bryman (2018) beskrev analysmetoden lämplig när syftet är att förstå människors känslor och upplevelser samt innebörden. Under transkriberingen kodades texten med hjälp av fotnoter för att synliggöra olika begrepp och kategorier som jag ansåg som viktiga utifrån studiens syfte. När alla intervjuer var kodade, läste jag igenom transkriberingarna flertalet gånger för att finna likheter mellan de kodade begreppen och kategorierna vilket resulterade i tio stycken

teman. Arbetet med att centrera innehållet i de olika teman gjordes utifrån textens helhet men även utifrån de olika noteringarna i form av fotnoter, vilket resulterade i tre teman. Resultatet sammanställdes och analyserades sedan utifrån den använda teorin.

5.5 Validitet och reliabilitet

Patel och Davidson (2014) beskrev *validiteten* i en undersökning omfattar att det som undersöks även är vad som avses med forskningen, det vill säga att resultatet stämmer överens med syftet. Det brukar kopplas till hur trovärdig studien är (Baškarada, 2014). För att stärka trovärdigheten har jag försökt att utarbeta intervjuguiden utifrån studiens syfte. Under intervjuerna förlorades fokus på åldersspannet 0-3 år och validiteten kan därmed ha minskat.

Även om antalet intervjuade är lågt, sex stycken anser jag att det kan vara representativa för de frågor och det syfte som studien omfattar. Enligt Denscombe (2016) har en fenomenologisk studie inte kravet att ha ett stort antal intervjuade. Fokus ligger istället på att undersöka på djupet för att få en detaljerad syn på det specifika fenomenet. Det går alltså inte att få en generaliserbarhet men respondenternas svar kan vara representativa för fenomenet.

Reliabilitet handlar om studiens tillförlitlighet, utifrån vilka möjligheter som finns för andra att genomföra studien så att resultatet förblir det samma. Resultatet går dock aldrig att bli totalt objektivt utifrån att det är forskaren som väljer ut frågor till intervjun och vilka svar som ska belysas. För att stärka reliabiliteten har jag däremot försökt att vara så utförlig som möjligt i metodkapitlet.

Valet av metod kan även påverka reliabiliteten. Valet i den här studien föll på en fenomenologisk studie. En nackdel som Denscombe (2016) tar upp gällande fenomenologi är att det är svårt att bortse från sin tidigare förförståelse vilket kan påverka tolkningen av resultatet. För att förhindra det och minska dess inverkan på reliabiliteten har jag försökt att belysa min förförståelse för att skapa en självmedvetenhet.

5.6 Etiska övervägande

Vetenskapsrådet (2017) vilket är den statliga myndighet som ger stöd till forskning har publicerat forskningsetiska principer om hur forskning ska bedrivas. De etiska överväganden är en viktig del genom hela forskningen och processen pågår under hela arbetet. Under studiens gång har vetenskapsrådets fyra etiska principer tagits i beaktning.

De fyra etiska principerna som Vetenskapsrådet tagit fram för att individskyddet inom forskningen ska uppfyllas är: *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet* (Patel & Davidson, 2014). Informationskravet innebär att deltagarna i studien ska få information om syftet med studien. Respondenten ska även informeras om att det är frivilligt att delta i studien och att de när som helst har rätt att avbryta sin medverkan (Bryman, 2018). Enligt Vetenskapsrådet (2017) kan informationen om de fyra etiska principerna ges antingen muntlig eller skriftligt. I den här studien gavs respondenterna informationen dels skriftligt genom det tidigare beskrivna informationsbrevet (se bilaga 1), men även muntligt vid det aktuella tillfället för intervjun.

Samtyckeskravet innebär att forskaren har informerat deltagarna om att de har ett självbestämmande över sitt deltagande i studien (Vetenskapsrådet, 2017). I studien uppfylls kravet dels genom att respondenterna fick informationen genom informationsbrevet, för att sedan tacka ja och lämna samtycke.

Även vid tillfället för intervjun fick de vetskap bland annat om deras rätt till avbryta medverkan och frivillighet gällande deltagande. I den här studien var det ingen av deltagarna som påbörjade intervjun som valde att avbryta sin medverkan.

Konfidentialitetskravet betyder att forskaren ska behandla eventuella uppgifter om respondenten utifrån största möjliga försiktighet, så att obehöriga inte kan komma åt personuppgifterna (Vetenskapsrådet, 2017). Respondenterna fick information gällande att de kommer att avidentifieras, de fick även information om hur redovisningen av studiens resultat kommer att ske.

Nyttjandekravet handlar om att de uppgifter som respondenten lämnar enbart får användas till den aktuella forskningen (Vetenskapsrådet, 2017). Även den här aspekten fick respondenterna ta del av genom informationsbrevet och vid det aktuella tillfället för intervjun genom att informeras om att det insamlade materialet kommer enbart användas till den aktuella studien.

Utifrån rådande pandemin, gällande COVID-19, följdes Folkhälsomyndighetens allmänna råd (HSLF-FS 2020:20) avseende att skydda sig själv och andra mot att sprida smittan. Folkhälsomyndigheten rekommenderar även att begränsa nya kontakter, arbeta hemifrån så ofta som möjligt och att hålla avstånd till andra människor. För att inte utsätta respondenterna för nya kontakter och en eventuell smittspridning av COVID-19 genomfördes intervjuerna digitalt.

5.7 Metoddiskussion

Studien har enbart sex stycken intervjuer vilket kan anses som ett lågt antal för en kvalitativ studie, vilket jag problematiseras i avsnitt 5.5. Om ytterligare några intervjuer hade genomförts hade det förmodligen stärkt studiens resultat. För att få tag på ytterligare respondenter har jag kunnat skicka en bredare förfrågan angående deltagandet i studien, dels till flera kommuner men även försökt att inte enbart nå enhetschefer. Ett annat sätt att samla data hade varit att använda en fallstudie för att också studera processen från beslut till placering. En sådan studie hade möjliggjort att få en bredare och djupare datainsamling gällande tillämpningen av anknytningsteorier, där exempelvis dokumentstudier också hade kunnat användas. Under rådande omständigheter är det svårt att få tillgång till de typer av dokument digitalt då blir en sekretessfråga.

En semistrukturerad intervju gav mig detaljerade svar av respondenterna på det fenomen som syftet var att undersöka. Jag fick även genom intervjumetoden möjlighet att utveckla mina frågor utifrån respondenternas svar. Däremot var en nackdel att respondenterna ibland fokuserade på saker som kan anses som mindre relevanta för studien. I efterhand har jag skapat mig en förståelse om att intervjuguiden hade kunnat ha större fokus på BBIC och barnets bästa i förhållande till barnets anknytning. Utifrån aktuell intervjuguide blev det tyvärr väldigt lite fokus på barnets bästa, istället fokuserades det på hur barnets anknytningsprocess i familjehemmet går till och kan främjas.

I efterhand insåg jag även att frågorna i intervjuguiden borde ha fokuserat ytterligare på att få svar gällande barn mellan 0-3 år. Under intervjuerna pratades det inte mycket om ålder, utan det var ofta väldigt generaliserat utifrån *barn*. Jag hade där kunnat genomfört intervjuerna bättre och styrt samtalet tillbaka till åldern för att fånga upp det.

6 Resultat

I följande kapitel presenteras det insamlade materialet. Kapitlet är strukturerat utifrån tre teman som har framkommit av intervjuerna. Alla respondenter har en socionomutbildning och arbetar på familjehemsvården med olika befattningar. I resultatet kommer det dock inte särskiljas de olika befattningarna och vem som har svarat vad, för att inte röja anonymiteten. Jag kommer dock i analys och diskussionen lyfta fram punkter som skiljer sig mellan de olika befattningarna.

6.1 Begreppsbeskrivning av anknytning

Alla respondenter upplevde sig ha en grundläggande kunskap om anknytning och beskrev begreppet utifrån olika definitioner. Några av respondenterna fokuserade enbart på att beskriva begreppet anknytning, medan andra respondenter även lyfte fram begreppet omvårdnadssystemet som viktigt. En av respondenterna belyste hur kunskapen avseende anknytning och definition av begreppet var lättare under studietiden i och med att begreppet oftare återkom i samtalen. En av respondenterna beskrev däremot anknytning utifrån följande:

Starka känslomässiga band mellan barnet och barnets vårdgivare i första hand, eller omvårdnadspersonen/ omsorgspersonen. Anknytning är också något som vi har med oss hela livet, vi knyter ju an på olika sätt till olika personer genom livet som blir viktiga för oss.

Vidare beskrevs begreppet anknytning av respondenterna som när den vuxna möter barnets behov. Begreppet beskrevs även utifrån hur barnets beteenden har för avsikt att skapa en närhet till föräldern för att bibehålla en relation mellan dem. Gällande enbart definitionen av *anknytning* lades mycket fokus av respondenterna på hur den vuxna relaterar och möter barnets behov, istället för barnets relation till föräldern.

Alla respondenterna har genomfört socionomprogrammet, vilket de upplever har skapat en grund för deras kunskap om anknytning. Vidare har respondenterna fått och tagit till sig olika vidareutbildningar gällande anknytning utifrån handledning samt utbildningar via det aktuella jobbet eller tidigare yrken. Ingen av respondenterna presenterade specifika utbildningar som var riktade mot anknytning, men kände trots det att de har den kunskap som krävs för att ha användning för det i sitt yrke.

En respondent beskrev hur mycket av kunskapen kring anknytning ges genom erfarenhet av ett aktivt arbete med familjehemsplaceringar. Trots att utveckling i form av erfarenhet är hjälpsamma beskrev respondenten även att det hade varit bra med mer kunskap i ämnet. Huvuddelen av respondenterna beskrev hur kunskap om anknytning är något som ges under olika utbildningsdagar, ibland har det varit inslag i andra utbildningar och återkommer i olika former. Det framkom även att huvuddelen av respondenterna inte arbetar utifrån begreppet anknytning, en av respondenterna uttryckte sig enligt följande:

Det är sällan jag utgår ifrån begreppet anknytning, även om jag har den vetskapen, kunskapen och begreppsuppfattningen med mig. I mitt arbete utgår jag istället ifrån känslomässiga band, tillhörighet, trygghet, samspel och trygga relationer. Vi måste ju anpassa begreppsanvändningen utefter de vi arbetar med och därför går jag sällan in på anknytning och olika anknytningsmönster, även om jag kan arbeta utifrån det.

Några av respondenterna upplevde att de trots sin egen generella kunskap om anknytning upplever de att det fokuseras för lite på fortsatta utbildningar i anknytningsteori. En av respondenterna belyste att även om hen upplever sig ha tillräckligt med kunskap för att bedriva arbetet hade det enbart varit positivt att med jämna mellanrum repetera den kunskap hen fått genom socionomprogrammet. En respondent beskrev även situationen enligt följande:

Trots återkommande tillfällen för handledning inom jobbet skulle det krävas ytterligare kompetens för att öka kvalitén på arbetet, speciellt då anknytningen är återkommande och anses viktig i processen för placeringar. Även om min uppfattning är jag, och även vi, har tillräcklig med kunskap kring anknytning, är det något som alltid bör vara aktuellt och som behöver tas i större beaktning, främst att vi som arbetar med det får en bredare kunskap.

Ytterligare en respondent beskrev vikten av anknytning på följande sätt:

Barnets anknytning är en jätteviktig byggsten i barnets liv som kommer påverka hela det vuxna livet. Hur man litar på folk/val man tar/skapandet av självkänsla. [...] Det behöver vara personer som står kvar hela livet som barnet anknyter till.

Överlag anser sig respondenterna att de själva har en god kunskapsnivå om anknytning och anknytningsteorin. Anknytningen är dock viktigt och det framkom av de flesta respondenterna att det överlag borde läggas ett större fokus på det, då det ansågs vara väldigt aktuellt i arbetet med familjehemsplaceringar. Respondenterna diskuterade utifrån begreppet på ett liknande sätt och redogjorde för anknytningens betydelse och hur den kan appliceras på deras arbeten.

6.2 Anknytning vid familjehemsplaceringar

6.2.1 Familjehemsplacering

Respondenterna beskrev dels hur en placering av ett barn går till men också hur tankarna kring anknytning och anknytningsprocessen går till. Den övervägande delen av respondenterna beskrev hur en vårdplan för barnet upprättas utifrån en BBIC utredning. Några av respondenterna lyfte även fram *Signs of Safety*¹ och *Genogram*² som verktyg och metoder för att skapa en förståelse över barnets nätverk. Kartläggningen av barnets behov påverkar den fortsatta vården och bedömningen om hur ett familjehem ska vara utformat. Det var enbart en av respondenterna som belyste vikten av att bejaka barnets bästa i alla beslut som tas.

Vidare presenterade respondenterna att socialtjänsten söker efter familjehem via exempelvis annonser, det eventuella familjehemmet utreds och ska matchas med barnets behov. Utifrån intervjuerna framkom det att metoder för utredning av familjehem skiljer sig åt. En av respondenterna beskrev hur de använder sig av BRA-fam, medan andra respondenter redogjorde för Kälvestensmetoden³. Flera av respondenterna beskrev hur det inte finns en specifik metod för att fånga upp familjehemmets anknytningsmönster. Dock beskrev en av respondenterna hur det är möjligt att ta hänsyn till anknytning vid en familjehemsplacering enligt följande:

[...] vi har ju av tradition i XX kommun använt den traditionella Kälvestensintervjun när vi utreder familjehem. Och så det finns ju nått som heter Nya Kälvestens som har utarbetats, det är ju en omarbetning av formuläret där dem också lagt till mycket frågor som ska fånga upp just anknytningsmönster [...]. Och vi har gått utbildning i det och provat den intervjun, men vi tyckte inte att det blev ett bra bedömningsinstrument, vi tyckte inte att det speglade verkligheten särskilt bra. [...] Men däremot finns det ju förstås den kunskap vi har byggt upp efter hand, den finns ju liksom med oss integrerad när vi gör våra bedömningar av familjen och när vi matchar familjehem utifrån barnens behov.

---

¹ Signs of Safety är ett verktyg som används med syfte att säkerställa barnets säkerhet och skydd. Verktöget används för att ta fram insatser för barnen och deras familj samt öka samarbetet mellan föräldrarna, familjens nätverk och socialtjänsten (Östberg, Wiklund & Backlund, 2018).

² Genogram är ett verktyg som användas för att skapa ett familjediagram över en persons familjeförhållanden (SBU, 2017)

³ Kälvestensmetoden är en av de främsta metoderna i Sverige för att utreda och rekrytera familjehem (Socialstyrelsen, 2011)

Den övervägande delen av respondenterna beskrev vidare hur familjehemmet får en möjlighet att tacka ja respektive nej till placeringen av barnet. Vid placeringar som görs utifrån SoL beskrevs det hur vårdnadshavaren måste tacka ja, och vid de tillfällen som barnet är lite större kan det även genomföras besök hos familjehemmet innan placeringen genomförs. Några av respondenterna tydliggjorde att efter att placeringen är genomförd är det fortfarande de som har ansvaret och ska se till att barnet får vården som behövs. Det är även av vikt att se till att familjehemmet kan erbjuda barnet vården.

Två av respondenterna tog upp hur familjehemmen informeras om uppdraget både innan och i början av en placering. De två respondenterna beskrev även hur familjehemmet erbjuds en grundläggande utbildning om hur det är att vara familjehem. Ena respondenten beskrev utbildningen genom att:

Framför allt erbjuder vi också en grundutbildning för nya familjehem. Och det är en utbildning som Socialstyrelsen har utarbetat som är fyra heldagar. Och då finns ju anknytningen med som ett inslag, ett tema i den utbildningen.

Anknytningen upplevs som viktig av respondenterna i situationer där barnet ska placeras i ett familjehem. En av respondenterna klargjorde väldigt tydligt hur viktigt det är att familjehemsföräldrarna förstår deras uppgift i att lära känna barnet och vice versa. Hen belyste även att barn som är så pass unga, alltså mellan 0-3 år och placeras i ett familjehem ofta har en stor avsaknad av trygg anknytning. Det gäller då för familjehemmet att veta hur de ska hantera situationen då den första tiden med barnet kan bli svår. En annan respondent tydliggjorde att det är viktigt för familjehemsföräldrarna att få vetskap och information om barnet innan en placering samt mycket stöttning i början om de behöver det. Hen beskrev att anledningen till varför familjehemmet behöver mycket information innan en placering är på grund av att barnet kan komma att agera på ett annorlunda sätt jämfört med hur familjen vanligen kanske är van med.

6.2.2 Arbetet med anknytning i ett familjehem

Att arbeta med anknytning i ett familjehem sker på olika sätt beroende på familj och deras behov, vilket var något som enbart två av respondenterna tog upp. Som tidigare nämnts är det viktigt att familjehemmet förstår att det inte är en adoption av ett barn. Familjen behöver kunna samarbeta med socialtjänsten och den biologiska familjen och även kunna bemöta barnets behov. En respondent beskrev arbetet enligt följande:

Det är viktigt att jobba på att behålla mamma och pappa när det går eller är lämpligt för det finns en risk att barnet ska tillbaka. Vissa barn samt familjehem knyter an så hårt till varandra att de stänger ute den biologiska familjen och bara vill ha barnet själv, då blir det ett problem.

Utifrån ytterligare en respondents synvinkel framgår det även att det är viktigt att den biologiska familjen inkluderas i arbetet och att barnet i första hand ska placeras hos en närstående. De biologiska föräldrarna finns i allra högsta grad med runt ett placerat barn. Flera belyste hur barnhandläggarna ska arbeta med att bedöma barnets anknytning till de biologiska föräldrarna och hur deras umgänge fungerar. Det fokuseras ofta på att barnet ska ha trygga och stabila vuxna som har tid att engagera sig i barnet.

Barn som blir placerade har enligt en respondent inte med sig en bedömning gällande tidigare anknytningsmönster, utan istället finns det en beskrivning om barnets tidigare upplevelser och vad barnet utsatts för i olika situationer. Det faktiska arbetet med anknytning hos ett familjehem beskrivs inte som något obligatoriskt, utan det sker genom handledning som varierar beroende på familjehemmets behov. Alla respondenterna beskrev att det inte finns en utarbetad modell för hur arbetet i familjehemmet ska ske utifrån anknytning. Vissa familjehem kräver mer stöttning än andra och självklart kan det gå i perioder vilket en av respondenterna framförde genom:

Sedan finns det familjehem som vi har, i perioder kontakt med många gånger på en månad, det kan vara flera gånger på en vecka när det är svåra perioder. Och vi kan också sätta in, dels har vi oss själva att sätta in, utöka kontakten med oss själva men vi kan också koppla på, vi har en behandlingsenhet på avdelningen så kan vi sätta in extra stöd från dem om det behövs.

En respondent nämnde att det däremot kan vara viktigt för familjehemmet att skapa sig en tydlig förståelse för vad uppdraget innebär, då det inte är en permanent placering utan ett tredelat föräldraskap. Det tredelade föräldraskapet syftar på den biologiska familjen, familjehemmet och socialtjänsten. Det beskrevs som en svår uppgift att vara familjehem, speciellt till ett litet barn. Anledningen till att det beskrivs som svårt var bland annat att barnet ska kunna knyta an till familjehemmet. Familjehemmet ska känna behovet av att ge omsorg för barnet, men med vetskapen om att barnet alltid kan placeras tillbaka i den biologiska familjen. En respondent gav ett exempel på svårigheterna med att vara familjehem:

Om uppdraget som familjehem skulle vara enkelt skulle det inte behövas mycket mer än att ta hand om ett barn. Men uppdraget innebär så mycket mer. Det handlar om att skapa en trygghet, engagera sig mer än normalt, ge tid och plats för andra individer som annars inte hade funnits i familjens liv.

Det som däremot görs är att respondenterna för journaler om hur barnet agerar i olika situationer och i samspel med familjehemmet. I möten med familjehemmen och barnet observeras samspelet genom exempelvis hur ett ledset barn söker upp familjehemsföräldrarna eller tröstar sig själv. Hur ett barn utforskar sin omgivning i närvaron med familjehemsföräldrarna är ett viktigt inslag att observera, och kan visa hur anknytningen mellan barn och familjehem utvecklas. En av respondenterna beskrev att de använder en metod som kallas för MAFI⁴ där de filmar barnen med familjehemmet ibland för att se hur de samspekar med varandra. Metoden beskrivs enligt följande av respondenten:

Vi har också gått en utbildning i nått som heter MAFI, [...] där blir det väldigt mycket fokus på samspelet mellan barn och familjehem. Och att hjälpa familjehemsföräldrarna att uppfatta barnets signaler. Så det finns med på lite olika sätt. Det är inte så allmänt känt begrepp tror jag, [...] man hittar inte så mycket information om det men det är en som heter Monica Hedenbro, som är psykoterapeut och forskare som har utarbetat den metoden.

6.2.3 Anknytning i relation till barnets ålder

Det var enbart en av respondenterna som belyste barnets ålder. Den respondenten beskrev situationen som att:

När ett litet barn placeras är det allvarligt och ofta placeras de när anknytning saknas. Hur de kommer anknyta i ett familjehem kan man aldrig veta innan, därför är det svårt att ta hänsyn till anknytningen innan man vet hur det kommer gå.

Utöver det var det ingen som nämnde något specifikt kring barnets ålder i relation till en anknytningens betydelse vid familjehemsplaceringar.

6.3 Anknytning i uppföljningsarbetet

Anknytningen tas i beaktning i uppföljningsarbetet av placerade barn; vissa belyser det som viktigare och beskrev ingående och andra nämnde det enbart kort. Några av respondenterna påpekade vad som krävs av lagen gällande uppföljningar, medan andra fokuserade på hur de genomför uppföljningar och vad som fokuserats på utifrån anknytning. En av respondenterna redogjorde för:

Enligt lag ska uppföljningen av en placering genomföras två gånger per år, eller var sjätte månad oavsett om barnet är placerat utifrån SoL eller LVU 2§, 3§. Däremot är det fördelaktigt om vi oftare följer upp arbetet mellan barn och familj.

---

⁴ MAFI, mikroanalys och familjeintervention. En metod som fokuserar på samspelet mellan barn och familj för att förstå barnet, barnets behov och omsorgsgivarens möjligheter att stödja barnets behov (Hedenbro, 2015).

Två av respondenterna beskrev hur de försöker ha hembesök hos familjen några gånger per år för att följa upp arbetet samt hur det fungerar i familjen och för barnet. Hur besöken är utformade varierade utifrån gång till gång men även utifrån barnets ålder. När de besöker små barn, oftast under två år, beskrevs det svårt att ha samtal med barnet, istället försökte de bygga relation genom lek och närvaro.

En annan aspekt är att familjehemssekreterare/socialsekreterare/barnuppföljare har kontakt med bland annat familjehemmet, förskolan, vårdnadshavare, BVC och övriga som är involverade. Kontakten bygger på att skapa en bild av hur barnets utveckling och hur barnets behov blir uppfyllda samt om det finns något som ytterligare behöver följas upp. Utöver det pratade respondenterna väldigt lite om hur det är möjligt att arbeta för att upprätthålla en god anknytning.

Det som respondenterna återkom till var vikten av att skapa relation både till barnet, familjehemmet men också till de biologiska föräldrarna. Det var tre av respondenterna som beskrev hur de däremot alltid har en blick för hur anknytningen är, främst utifrån deras tidigare kunskaper och erfarenheter. Att se mönster, händelser och reaktioner antingen positiva som skapar en trygghet, eller negativa som kan skapa en oro, är något som de lärt sig med tiden. Oron kan leda till ytterligare uppföljningar, samtal i arbetsgrupper, fokuseringar på stöttande handlingar och stöd för familjen samt barnet. Genom ett exempel beskrevs det tydligt hur en av respondenterna arbetar för att ständigt se mönster av anknytningen:

[...] senast igår så skulle vi varit på hembesök till en familj som tog emot en fyra månaders pojke alldeles nyligen. Men de utifrån pandemin [...] blev det på videolänk. Men då satt ändå familjehemsmamman med [...] pojken i knät när vi pratade med henne. Och så kom familjehemspappan in en sväng och tog honom och skulle gå och lägga honom. Och jag tänker bara en sån sekvens så tittar [...] jag ganska mycket hur hon tar på honom, men hur hon sitter och luktar på honom så där spontant utan att ens tänka på vad hon gör. Alltså men det är ju också sådant som jag har fått en blick för genom min kunskap. [...] När jag ser det där, tänker jag, ah men här har vi ju en, jag blir trygg med att hon håller på att knyta an, dem håller på att knyta an, de håller på att bli en anknytning mellan henne och barnet också familjehemspappan när han kom in.

Ett sätt att skapa en relation till familjen med barnet är att inte enbart ta kontakt i samband med en uppföljning eller omprövning av beslutet av placeringen. Respondenterna beskrev att en annan möjlighet för att stödja upprätthållandet av en god anknytning i ett familjehem är handledning. Handledningen kan antingen ske via familjehemssekreteraren, socialsekreteraren eller extern handledning i form av familjeterapeut alternativt föräldrautbildning.

Vid flertalet tillfällen nämns det från respondenterna att det finns utbildningar och utbildningsdagar för familjehemmen med inslag av anknytning. Ingen av respondenterna kunde dock klargöra för om det finns specifika utbildningar om enbart anknytning. Respondenterna pratade inte mycket om metoder för att etablera en god anknytning, utan mycket ligger på familjehemmets egna ansvar.

7 Analys och diskussion med slutsats

I följande kapitel presenteras analysen av resultatet. Vidare presenteras en avslutande diskussion utifrån det övergripande syftet. Slutligen redogörs det för slutsatsen och förslag på fortsatt forskning inom området.

7.1 Socialsekreterares beskrivning om begreppet anknytning

Begreppet anknytning beskrevs olika av alla respondenter. Några av respondenterna beskrev dock begreppet anknytning som när den vuxna möter barnets behov, men även hur barnets beteenden har avsikten att skapa en närhet till föräldern för att bibehålla en relation mellan dem. Ainsworth och Bowlby beskrev

anknytningen som ett känslomässigt band som skapas mellan två individer som under en längre tid känner tillit till varandra (Broberg et al., 2015). Om respondenterna ansåg sig överlag ha tillräckliga kunskaper om anknytning, varför blev det så olika beskrivningar av anknytning?

Gällande enbart definitionen av anknytning lades mycket fokus av respondenterna på hur den vuxna relaterar och möter barnets behov, istället för hur barnets relation till föräldern. Vissa respondenter lyfte i det här sammanhanget fram omvårdnadssystemet som viktigt. Broberg et al. (2015) beskrev omvårdnadssystemet som det band omvårdnadspersonen har till sitt barn. Då vuxna inte knyter an till barnen, utan det är enbart barn som knyter an till de vuxna var det intressant att ta del av hur vissa upplevde även det begreppet som viktigt i situationen till anknytning.

I respondenternas svar finns en skillnad jämfört med hur teorin definierar anknytning. Från respondenterna verkar det handla mer om vuxnas perspektiv än ett barnperspektiv, vilket skulle kunna vara en anledning till varför anknytning och anknytningsteorin används på fel sätt. Att anknytningsteorin inte används på rätt sätt har framkommit i Forslund et al.'s (2021) studie. Vad är det som gör att teorin verkar användas eller tolkas utifrån vuxnas perspektiv i praktiken?

Bland majoriteten av respondenterna uttrycktes en efterfrågan av ökad kompetens inom området. Det kan alltså finnas ett behov av en fördjupning om anknytning på socionomprogrammet eller tydligare kompetensutvecklingsinsatser inom området. Det blir extra viktigt utifrån det Forslund et al. (2021) lyfte fram baserat på barnets bästa och som även framkom i intervjuerna; anknytning ses som en viktig aspekt och som alltid finns med i barnets liv och för alla människor.

7.2 Socialsekreterares tillämpning av kunskapen om anknytning

7.2.1 Analys om placering i ett familjehem

Socialtjänsten har i uppdrag att rekrytera och utreda familjehem, det finns däremot ingen nationell utarbetning gällande familjehemsvården (Socialstyrelsen, 2019a). Flera av respondenterna belyste variationerna i de olika kommunerna och att det inte finns några nationella metoder varken för utredning av familjehem eller för att synliggöra familjehemmets anknytningsmönster. Det var enbart en av respondenterna som nämnde BRA-fam, vilket enligt Socialstyrelsen (2019a) är ett av de två standardiserade bedömningsmetoder att använda sig utav vid utredningar av ett familjehem. En av respondenterna nämnde även Kälvestensmetoden som en metod att använda sig utav för att ta hänsyn till anknytningen vid familjehemsplaceringar. Dock användes inte den nya omarbetade versionen där det fokuserades ytterligare på att fånga upp anknytningsmönster. Att det inte finns standardiserade metoder som används vid utredningar kan upplevas som en bristfällighet, men däremot är SoL en ramlag med anpassningar utifrån de lokala behoven.

Att använda olika metoder kan skapa en osäkerhet. Forslund et al. (2021) beskrev behovet av teorier och metoder för att avgöra barns bästa, men även att det inte finns tillräckligt säkra metoder för att definiera anknytning. Att kommuner använder sig av olika metoder kan skapa en osäkerhet hos den yrkesverksamma som i längden kan leda till felaktiga beslut angående placeringar av barn.

I resultatet framkom det att barn mellan 0-3 år som placeras i ett familjehem ofta har en stor avsaknad av trygga anknytningsmönster, vilket kan leda till att första tiden med barnet kan vara svår. Enligt Bowlby (Broberg et al., 2015) är viktigt för barn att knyta an och skapa sig anknytningsrelationer, tanken är

att det då borde vara enklare för familjehemmet att förändra de otrygga anknytningsmönstren när barnet är så pass litet. Anledningen till att det trots barnets unga ålder kanske är svårt att förändra barnets mönster kan bero på vad barnets varit utsatt för. Socialstyrelsen (2014a) redogjorde för hur barn som tidigt i livet utsatts för vanvård, fysisk- eller psykisk misshandel eller långa separationer kan alltså få problem med bland annat den sociala och känslomässiga utvecklingen.

Varför upplever respondenterna det som en stor utmaning för familjehemmet att ta emot ett yngre barn jämfört med en äldre? En annan fråga i sammanhanget är om det nu är en stor utmaning, varför arbetar inte socialtjänsten med att ge en familjehemmen bättre/annan handledning och utbildningar om anknytning?

7.2.2 Analys om arbetet med anknytning i ett familjehem

En aspekt som inte nämndes särskilt mycket i intervjuerna var de biologiska föräldrarna. Under intervjuerna ställdes frågor kring de biologiska föräldrarna men det var inte där fokuset låg under intervjun. En respondent belyste däremot vikten av att bibehålla en god kontakt och att arbeta för att behålla de biologiska föräldrarna. Enligt Barnkonventionen har barnet rätt till sina föräldrar vilket borde vara något som en placering vid familjehem behöver tas hänsyn till om dessutom SoL 6 kap. 1 § fjärde stycket ska följas. Vårdnaden, i det här fallet behöver utformas så kontakt med anhöriga främjas. Det är då intressant att inte alla respondenter har ett sådant fokus. Varför verkar inte respondenterna fokusera på att arbeta med att stödja barnets relation till de biologiska föräldrarna för att se till att barnet kan skapa sig en trygg anknytning till dem i samband med familjehemsplaceringar?

Trots att de biologiska föräldrarna finns med i arbetet runt ett placerat barn och att barnet främst ska placeras hos en närstående lyfte respondenterna i princip inget gällande anknytningen i relation till de biologiska föräldrarna. Det som är viktigt verkade vara trygga och stabila vuxna. Forslund et al. (2021) belyste hur det ofta kan vara bättre för ett barn stanna kvar i en familj på grund av att barnet har starka band till omvårdnadspersonen även som anknytning är otrygg. Insatser bör istället ges i ursprungsfamiljen för att stödja deras utveckling. Eftersom att även Broberg et al. (2015) belyste barn kan påverkas av separationer, blir frågan hur effektivt är det att placera ett barn i familjehem istället för att ge insatser i familjen? Det framkom även av respondenterna att det inte är obligatoriskt att arbeta med anknytning i ett familjehem och att det inte finns några utarbetade metoder för det.

De skador som ett barn kan få till följd av att ha varit utsatta för fysisk- eller psykisk misshandel eller omsorgsbrist visar sig tydligast i anknytningsmönstren. Enligt Broberg et al. (2015) har ett barn som traumatiserats psykiskt i relation till sin omsorgsperson ofta kastas mellan starka känslor vilket kan leda till svårigheter att lugna ner sig och att de lättare fastnar i nedstämdhet eller upprördhet. Det kan vara en förklaring till varför respondenterna ansåg att det kan vara svårare att ta emot ett yngre barn.

För att förebygga situationen mellan familjehem och barnet kan tidiga inslag av handledning, utbildning och kunskap om anknytnings betydelse och påverkan vara av vikt för familjehemmet att ta del av. Speciellt under barnets första levnadsår kan det vara av vikt med stöd när barnet skapar sina förutsättningar för att knyta an till en vuxen person (Allmänna barnhuset, 2007). Även om familjehemmet inte anser sig ha behovet av det skulle det eventuellt kunna främja barnets relationsbyggande och möjligheter till att omstrukturera sina strategier för att ska anknytningsmönster. Det borde inte enbart vara familjehemmet som ska bestämma vilka behov och insatser de behöver, utan det är de facto Socialtjänstens

uppgift att säkerställa att vården har en god kvalitet (Socialstyrelsen, 2019a). Återigen blir det intressant, hur ska socialtjänsten stödja en aktiv anknytning?

7.3 Avslutande diskussion och slutsats

Studien har visat att det är viktigt att ha kunskap om begreppet anknytning, vilket bekräftas av Forslund et al.'s (2021) forskning. Socialsekreterare anser sig själva ha tillräckligt med kunskap för att kunna genomföra deras arbete, men trots det låg deras fokus på de vuxnas perspektiv istället för på barnet. Studien har påvisat att det finns brister avseende kompetensen utifrån anknytning vilken även lyfts fram av respondenterna. Kunskapen om anknytning är viktigt i sammanhanget med familjehemsplaceringar och det är något som behöver hållas levande i form av olika utbildningsinsatser.

Tillämpningen av anknytningen vid familjehemsplaceringar har inte ett stort fokus utifrån respondenternas svar. Däremot verkar det finnas metoder och riktlinjer för hur urval, placering och uppföljning går till vilket även verkar följas. Det som däremot inte framhävs är hur anknytningen kan ha en betydande roll för barnets utveckling. Fokuset verkar ofta hamna på de vuxna och främst familjehemsföräldrarna och deras behov, när det egentligen ska utgå ifrån barnets bästa och barnets behov. Det verkar finnas en stor kunskapslucka och med det utvecklingsmöjligheter avseende arbetet för att förebygga och stödja anknytning.

Slutsaten är att anknytningsteorin är ett viktigt inslag vid familjehemsplaceringar. Kunskapen brister däremot och den kunskap som finns är viktig men verkar inte tas i hänsyn till fullt ut. Det har även framkommit att det inte finns tydliga metoder att använda vid behov för att stärka anknytningen i familjehem konstellationer, utan att det erbjuds handledning och utbildningar.

7.4 Förslag på fortsatt forskning

Efter genomförd studie har jag fått syn på hur barnhandläggare ska arbeta med att bedöma barnets anknytning till de biologiska föräldrarna och hur deras umgänge fungerar. Det vore bland annat intressant att fortsatta göra studier med fokus specifikt på vad barnhandläggare har för kunskaper om anknytning och hur de arbetar. Som en ytterligare förlängning av studien hade det även varit intressant att undersöka vilken hänsyn som tas mellan ett familjehemsplacerat barn och de biologiska föräldrarna, samt hur anknytningen tas i beaktning vid en omplaceringen tillbaka till den biologiska familjen. Det finns alltså goda möjligheter till fortsatt forskning inom ämnet anknytningsteori och familjehemsplaceringar.

Referenser

- Ainsworth, M. D. S. (1989). Attachments beyond infancy. *American Psychologist*, 44, 709- 716.
doi:10.1037/0003-066X.44.4.709
- Allmänna Barnhuset. (2007:5). *Att knyta an, en livsviktig uppgift. Om små barns anknytning och samspel*. Stockholm: Stiftelsen Allmänna Barnhuset.
- Andersson, G., Höjer, I., Sallnäs, M., & Sjöblom, Y. (2019). *När samhället träder in. Barn, föräldrar och social barnavård*. Lund: Studentlitteratur.
- Barnombudsmannen. (2020). *Prövning av barnets bästa. Ett stödmaterial för beslutsfattare och tjänstepersoner*. Tillgänglig via www.barnombudsmannen.se.
- Barnombudsmannen. (2016). *Heldygnsinsats*. Hämtad 2021-03-06 från www.barnombudsmannen.se.
- Başkarada, S. (2014). Qualitative Case Study Guidelines. *The Qualitative Report*, 19(40), 1-25. Tillgänglig via <https://ssrn.com/abstract=2559424>
- Braun, V., & Clarke, V. (2013). *Successful qualitative research: A practical guide for beginners*. London: Sage.
- Broberg, A., Granqvist, P., Ivarsson, T., & Risholm Mothander, P. (2015). *Anknytningsteori; Betydelsen av nära känslomässiga relationer*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber.
- Creswell, J.W. (2013). *Qualitative Inquiry & Research Design: Choosing Among the Five Approaches*. London: SAGE Publications.
- Denscombe, M. (2016). *Forskningshandboken - för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur.
- Forslund, T., Granqvist, P., van IJzendoorn, M.H., Sagi-Schwartz, A., Glaser, D., Steele, M., Hammarlund, M., Schuengel, C., Bakermans-Kranenburg, M.J., Steele, H., Shaver, P.R., Lux, U., Simmonds, J., Jacobvitz, D., Groh, A.M., Bernard, K., Cyr, C., Hazen, N.L., Foster, S., ... Duschinsky, R. (2021). Attachment goes to court: child protection and custody issues. *Attachment & Human Development*, 1-52. doi:10.1080/14616734.2020.1840762
- Föräldrabalk (SFS 1995:974). Stockholm: Justitiedepartementet L2.
- Havnesköld, L., & Risholm Mothander, P. (2016). *Utvecklingspsykologi*. Stockholm: Liber.
- Hedenbro, M. (2015). Samspel i familjen. *Socionomen*, 4, 14-18.
- Holt, N., Bremner, A., Sutherland, E., Vlieg, M., Passer, M., & Smith, R. (2015). *Psychology the science of mind and behaviour*. Berkshire: McGraw-Hill Education.
- Howe, D. (2011). *Attachment across the life course a brief introduction*. London: Palgrave.
- HSLF-FS 2020:12. *Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd om allas ansvar att förhindra smitta av covid-19 m.m.* Tillgänglig via www.folkhalsomyndigheten.se.
- Hwang, P., & Nilsson, B. (2011). *Utvecklingspsykologi*. Stockholm: Natur & Kultur.

- Höjer, I. (2001). *Fosterfamiljens inre liv* [Doktorsavhandling, Institutionen för socialt arbete]. Göteborgs universitet. <http://hdl.handle.net/2077/15246>
- IVO. (2017). *Barns rätt till familjehemsvård av god kvalitet - Granskning av socialtjänstens myndighetsutövning rörande familjehemsplacerade barn*. Tillgänglig via www.ivo.se.
- Keddell, E. (2017). Interpreting children's best interests: Needs, attachment and decision-making. *Journal of Social Work, 17*(3), 324-342.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (SFS 1990:52). Stockholm: Socialdepartementet.
- Lag om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (2018:1197). Stockholm: Arbetsmarknadsdepartementet MRB.
- Mattson, T. (2006). Det familjehemsplacerade barnet som rättighetsbärare: En utgångspunkt i det sociala arbetet med barn och ungdomar. *Socialmedicinsk tidskrift, 1*, 66-73.
- Patel, R., & Davidson, B. (2014). *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.
- SBU. (2017). *Genogram för lämplighetsbedömning av familjehem*. Tillgänglig via www.sbu.se.
- Skatteverket. (2021). *Vad menas med vårdnad?* Hämtad 2021-04-13 från www4.skatteverket.se.
- Socialstyrelsen. (2020a). *LVU - handbok för socialtjänsten*. Tillgänglig via www.socialstyrelsen.se
- Socialstyrelsen. (2020b). *Manual till Familjehemsvinjetter - En standardiserad bedömningsmetod för utredning av familjehem*. Tillgänglig via www.socialstyrelsen.se.
- Socialstyrelsen. (2020c). *Statistik om socialtjänstinsatser till barn och unga 2019*. Tillgänglig via www.socialstyrelsen.se.
- Socialstyrelsen. (2019a). *Barn och unga placerade i familjehem*. Tillgänglig via www.socialstyrelsen.se.
- Socialstyrelsen. (2019b). *IAS (intervju om anknytningsstil)*. Tillgänglig via www.socialstyrelsen.se.
- Socialstyrelsen. (2018). *Grundbok i BBIC. Barns behov i centrum*. Tillgänglig via www.socialstyrelsen.se.
- Socialstyrelsen. (2014a). *Barn som far illa eller riskerar att fara illa. En vägledning för hälso- och sjukvården samt tandvården gällande anmälningsskyldighet och ansvar*. Tillgänglig via www.socialstyrelsen.se
- Socialstyrelsen. (2014b). *Manual till BRA-fam. En standardiserad bedömningsmetod för rekrytering av familjehem*. Tillgänglig via www.socialstyrelsen.se.
- Socialstyrelsen. (2011). *Initial bedömning vid socialtjänstens rekrytering av familjehem*. Tillgänglig via www.socialstyrelsen.se.
- Socialtjänstlag (SFS 2001:453). Stockholm: Socialdepartementet.
- SOSFS 2012:11. *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om socialnämndens ansvar för barn och unga i familjehem, jourhem, stödboende och hem för vård eller boende*.
- SOU 2011:61. *Vanvård i social barnavård*.

- UNICEF Sverige. (2018). *Barnkonventionen: FN:s konvention om barns rättigheter*. Tillgängliga via www.unicef.se.
- Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningsed*. Tillgänglig via www.vr.se.
- von Tetzchner, S. (2016). *Utvecklingspsykologi*. Lund: Studentlitteratur.
- Wennerberg, T. (2008). När den livsviktiga anknytningen inte fungerar. *Psykologtidningen*, 8. Tillgänglig via www.icdp.se.
- White, S., Gibson, M., Wastell, D., & Walsh, P. (2020). *Reassessing attachment theory in child welfare*. Bristol: Policy Press.
- Östberg, F., Wiklund, S., & Backlund, Å. (2018). *Signs-of-Safety i praktiken. En studie om användning i Stockholms län*. FoU Södertörns skriftserie: 164/18.

Bilagor

Bilaga 1

Förfrågan om att delta i en studie om anknytning vid familjehemsplaceringar.

Hej!

Mitt namn är Anna Norberg och jag är socionomstudent Ersta Sköndal Bräcke Högskola. Jag går just nu min sjätte termin, en del av terminen innefattar ett fördjupningsarbete inom ett valfritt ämne som berör socialt arbete. Studien är därmed grunden för min kandidatuppsats med syfte att få en fördjupad förståelse kring betydelsen av anknytning i det praktiska arbetet med familjehemsplacerade barn mellan 0-3 år.

Information om deltagandet

Att delta i studien innebär det att jag kommer genomföra en intervju med Dig någon gång under under vecka 15, 16 eller 17, 2021. Intervjun kommer att ske digitalt antingen främst via Zoom, Skype eller annan digital plattform som Du önskar.

Intervjun kommer att beröra dina erfarenheter kring anknytningsteorin, familjehemsplaceringar och faktorer som påverkar beslut och åtgärder när det gäller placeringar av barn. Intervjun beräknas att ta 40-60 minuter och kommer att spelas in för att kunna transkribera och analysera vad som sägs.

Som deltagare kommer du vara helt anonym och avidentifieras. Informationen som du lämnar kommer hanteras säkert så att ingen obehörig kommer få ta del av den. Redovisningen av resultatet kommer att ske så att ingen individ kommer kunna identifieras.

Det samlade intervjumaterial samt de transkriberade texterna kommer att raderas efter att studien är avslutad och examensarbetet godkänt.

Deltagandet i intervjun är frivilligt och Du som intervjuperson får när som helst avbryta din medverkan utan närmare motivering.

Du kommer få möjligheten att ta del av examensarbetet genom en kopia.

Kandidatuppsatsen kommer att genomgå granskning av handledare, examinator och ett, av kursansvarig utsett antal studenter vid Ersta Sköndal Bräcke Högskola. Efter färdigställandet och godkänd examination kommer kandidatuppsatsen publiceras på Ersta Sköndal Bräcke högskolas öppet sökbara arkiv och publikationsdatabas (ESBH:s DiVAportal).

Jag frågar härmed om Du vill delta i den här studien? Återkoppling gällande besked kring deltagande eller inte sker via mejl till: annnabr@esh.se

Har du frågor gällande studien är du välkommen att höra av dig till mig.

Anna Norberg
Student vid Ersta Sköndal Bräcke Högskola
annnabr@esh.se

Bilaga 2 Intervjuguide

Bakgrundsfrågor:

- Vad har du för utbildning?
- Hur länge har du arbetat som socialsekreterare/inom socialtjänsten?
- Hur länge har du arbetat med familjehemsplaceringar?

Placering och uppföljning:

- Hur går en placering till av ett barn mellan 0-3 år?
- Vad är det viktigaste att tänka på vid en familjehemsplacering för barn mellan 0-3 år, enligt dig?
- Hur går en uppföljning till för de barnen?
- Vad är det viktigaste att tänka på vid en uppföljning, enligt dig?

Anknytning:

- Hur skulle du definiera begreppet anknytning?
- Vad har du för kunskap kring anknytning?
- Vilken utbildning har du kring anknytningsteorin?
  - Tidigare?
  - På arbetsplatsen?
- Tycker du att anknytning är viktigt? Varför/varför inte?
- Tar ni hänsyn till anknytning vid placeringar av barn mellan 0-3år? På vilket sätt?
- Tar ni hänsyn till anknytning vid uppföljningar av familjehemsplacerade barn mellan 0-3 år? På vilket sätt?
- Hur synliggörs eventuellt arbete med anknytning i akterna?
- Hur arbetar du för att hjälpa familjehemsföräldrar och barnet att etablera och upprätthålla en trygg anknytning? Och hur kan man arbeta för att hjälpa familjehemsföräldrar och barnet att etablera och upprätthålla en trygg anknytning?
  - Finns det metoder? Vilka?
  - Manualer?
  - Arbetsverktyg?
  - Utbildningar?